

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Անվտանգ խմելու ջրի եվ ջրահեռացման հավասար հասանելիությունը Հայաստանում

Էմմա Անախասյան

Հայ կանայք հանուն առողջության և առողջ շրջակա միջավայրի ՀԿ
25 հոկտեմբեր 2023թ.

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Նպաստել Հայաստանի, Վրաստանի և Մոլդովայի Հանրապետությունների միջև անվտանգ խմելու ջրի հավասար հասանելիության վերաբերյալ փորձի և լավագույն գործելակերպի փոխանակմանը՝ ՄԱԿ-ի ԵՏՀ-ի/ԱՀԿ-ի «Ջրի և առողջության մասին» արձանագրության շրջանակում
- Սույն հետազոտության հիմնական նպատակն է վերլուծել Հայաստանի չսպասարկվող գյուղական բնակավայրերում անվտանգ խմելու ջրի հավասար հասանելիության խնդիրները:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Հայաստանը ստորագրել է ՄԱԿ-ի ԵՏՀ-ի/ԱՅԿ-ի «Ձրի և առողջության մասին» արձանագրությունը 1999թ.-ին, բայց դեռ չի վավերացրել:
- Հայաստանը, չլինելով Արձանագրության Կողմ, ակտիվորեն ներգրավված է եղել Արձանագրության շրջանակում իրականացվող աշխատանքներում:
- Իրականացվել/ում են 6 ծրագրեր Արձանագրության ներքո:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Ներկայումս «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն սպասարկում է մայրաքաղաք Երևանը և ընդհանուր առմամբ՝ 380 բնակավայր: Բացի այդ, այն իրականացնում է 59 բնակավայրի մեծածախ ջրամատակարարման ծառայություններ:
- Լուրջ մարտահրավեր է **579 գյուղական բնակավայրի** ջրամատակարարման խնդրին լուծում գտնելը, որոնք **ապահովված չեն կենտրոնացված ջրամատակարարմամբ և ջրահեռացման ծառայություններով և չեն սպասարկվում ջրամատակարարման ընկերությունների կողմից:**

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Վերլուծության համար հավաքագրվել է տեղեկատվության առաջնային և երկրորդական աղբյուրներից:
- Տեղեկատվությունը հավաքագրվել է թիրախ գյուղերի հիմնական իրազեկողներից (համայնքապետ կամ համայնքապետարանի աշխատակազմ) կիսակառուցվածքային հարցաշարի միջոցով:
- Սույն զեկույցի համար տեղեկատվությունը հավաքագրվել է Հայաստանի 6 մարզի 10 բնակավայրերից:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Անվտանգության խնդիրներ.

- 2020 թ.-ի աշնանը Ադրբեջանի և Հայաստանի միջև պատերազմը կրկին սրվեց, ինչի արդյունքում փոխվեցին հայկական սահմանները: Կախակն գյուղն ունի խմելու 3 ջրագիծ: Ջրի հոսքը թուլացնելու նպատակով տեղադրվել է 10 ջրամբար, որից 5-ը գտնվում է Ադրբեջանի դիտարկման տակ, 1-ը՝ չեզոք գոտում, 4-ը՝ գյուղի վերնամասում:
- 2022 թ.-ի սեպտեմբերին Ադրբեջանի կողմից իրականացված ռազմական գործողությունների արդյունքում Ներքին Հանդի խմելու ջրի աղբյուրները մնացին ադրբեջանական ուժերի վերահսկողության տակ:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված սուբսիդավորման ծրագիրն (դրամաշնորհ) իրականացվում է կառավարության կողմից:
- Նման ծրագրերից օգտվել են հետևյալ բնակավայրերը.
Արաքս, Կախակն, Կաթավաձոր և Ներքին Հանդ բնակավայրերը:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Բաշխիչ ցանցերը բացակայում են կամ անմիաբար վիճակում են գտնվում 10-ից 8 բնակավայրում:
- Խմելու ջրի որակը. Խորքային հորերից կամ արտեզյան հորերից ջուրը մի քանի գյուղում օգտագործվում է խմելու նպատակով: Ջուրը կոշտ է, իսկ pH-ը՝ բարձր:
- Ջրամատակարարման տևողությունը. Այն տարբեր է՝ կախված տարբեր գործոններից, օրինակ՝ ջրի ինքնահոսից կամ պոմպերի համար թանկ էներգիայի օգտագործումից, ջրի առկայությունից և այլն: Օրինակ՝ Արաքսի ջրամատակարարումը հասանելի է օրական 5-6 ժամ, Կաթավաձորում՝ օրական 1,5-2,5 ժամ:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Ջրամատակարարում շարժական ցիստեռններով. Որոշ բնակավայրերում, հատկապես Արմավիրի մարզի, ջուրը մատակարարվում է շրջիկ մեքենաների միջոցով: Բնակիչները ջուրը գնում են լիտրը 10 դրամով:
- Սակագներ. Որոշ բնակավայրերում մարդիկ չեն վճարում խմելու ջրի համար կամ վճարում են ծախսված էլեկտրաէներգիայի համար:
- Բաշխիչ ցանցին չմիացված տնային տնտեսությունների համար վճարը հաստատագրված գումար է, որը գանձվում է՝ ելնելով ընտանիքի անդամների թվից:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Հայաստանում ջրային ռեսուրսների կառավարման, ջրամատակարարման, ջրահեռացման և առողջության հետ կապված հարցերը բաշխվում են քաղաքականության տարբեր ոլորտների միջև և պահանջում են սերտ համագործակցություն տարբեր մարմինների միջև ինչպես քաղաքականության, այնպես էլ կառավարման մակարդակներում:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Անապահով սպառողների, մեկուսացված և խոցելի խմբերի համար ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների հավասար հասանելիության ապահովման մեխանիզմների ստեղծումը, ջրամատակարարման և ջրահեռացման հավասար հասանելիության ապահովման, ինչպես նաև սուբսիդավորման կարգը կմշակվի մինչև 2025թ.-ը:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Առաջարկություններ

- Առաջարկվում է շարունակել «Ձրի և առողջության մասին» Արձանագրության դրույթների իրականացումը Հայաստանի Հանրապետությունում:
- ՀԿ-ներին առաջարկվում է ներգրավվել անապահով սպառողների, մեկուսացված և խոցելի խմբերի համար ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների հավասար հասանելիության ապահովման մեխանիզմների մշակման, ապահովման, ինչպես նաև սուբսիդավորման կարգի մշակման գործընթացում:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Առաջարկություններ

- Խմելու ջրի մատակարարման բարելավման համար առաջնային նշանակություն ունի ինքնասպասարկող բնակավայրերում մասնագիտացված ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցումը: Մասնագիտացված ծառայությունների իրականացման համար առաջարկվում է սպասարկող անձնակազմին անցնել վերապատրաստում:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Առաջարկություններ

- Որպես առաջնահերթություն՝ հնարավոր է ապահովել սահմանամերձ բնակավայրերի խմելու ջրի հասանելիությունը, դիտարկել մոտակա ջրի աղբյուրները և բնակչության համար առավել արդյունավետ և էժան ջրային համակարգի կառուցումը:
- Ջրի սակագինը պետք է արտացոլի ջրի ծախսերը՝ ծածկույթի հասնելու և ծառայության հուսալիությունը երաշխավորելու համար:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

- Հարկավոր է քարծրացնել հասարակության իրազեկվածության մակարդակը: Բնակիչները պետք է գիտակցեն, որ անհրաժեշտ է վճարել մատուցվող ծառայությունների համար, որպեսզի հնարավոր լինի շահագործել և պահպանել առկա համակարգը:
- Ջրային ոլորտի սուբսիդավորումը հիմնականում իրականացվում է ծառայությունների կայուն կառավարման նպատակով, որը հիմնականում պետք է ուղղված լինի բնակչության համար հասանելիության ապահովմանը՝ որպես մարդու հիմնարար իրավունք:

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

Շնորհակալություն

www.awhhe.am

